

Námět

Proč byla pamětnice překvapená?

Anotace

Námět pracuje s filmovou ukázkou z dokumentárního filmu Rekonstrukce okupace (režie Jan Šikl, rok 2021), která kombinuje dobové záběry okupace Československa v srpnu 1968 s vyprávěním pamětnice. S ukázkou se dále pracuje v kontextu dalších pramenů – ty se týkají dobového zobrazování vztahu Československa a Sovětského svazu ve školách a v médiích.

Vychází z konceptu historického myšlení, konkrétně žáky a žákyně učí vnímat historii z dobové perspektivy – porozumět lidem, kteří žili v minulosti. Aktivita jsou vhodné k samostatné práci, ale i práci ve dvojicích či skupinách (každá skupina zkoumá jen jeden pramen, který následně představí ostatním).

Vzdělávací oblast

Dějepis – Rozdělený a integrující se svět

Cílová skupina

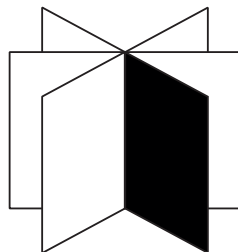
14–15 let

Časová náročnost

45 minut

Koncept historického myšlení

Dobové perspektivy

Vzdělávací cíle

- Žáci a žákyně se orientují v tom, jakou pozici SSSR před srpnem 1968 v ČSSR zastával.
- Žáci a žákyně si v kontextu dobových souvislostí všimají, jak byl vnímán SSSR po srpnové okupaci.
- Žáci a žákyně pracují s prameny (učebnice, novinový článek, ministerský dokument, projev ministra, pamětnické vyprávění) – zkoumají je a popisují, zohledňují dobové souvislosti, vysvětlují význam pramenů, třídí je a analyzují a na základě práce s prameny sestavují podloženou odpověď.
- Žáci a žákyně dokáží na základě analýzy pramenů vysvětlit pocity pamětnice z ukázky.
- Žáci a žákyně rozvíjejí své porozumění lidem, kteří žili v minulosti.

1. fáze
5 minut

Evokace: videoukázka
Pamětnice a okupace

Uvozuje téma a představuje badatelskou otázku. Přes dataprojektor spustí videoukázku a následně vede žáky a žákyně k zamyšlení nad doprovodnými otázkami.

Zhlédnou ukázkou. Odpovídají na otázky:

- Co zachytily archivní záběry z roku 1968?
- Co pamětnice popisuje?

2. fáze
15 minut

Práce s prameny

Rozdá pracovní listy a sadu pramenů (do dvojic či do skupin). Určí skupinám, se kterým textovým pramenem budou pracovat. V případě potřeby poskytuje pomoc.

Každá ze skupin pracuje s fotografií (pramen A) a s jedním textem.

Prohlíží si prameny, popíše je a vysvětlí jejich význam. Na základě prostudování pramenů si připravují podloženou odpověď na předepsané otázky:

Žáci a žákyně si mohou v pramenech označit části textů nebo předměty na fotografiích, které se přímo týkají odpovědí.

Pramen A – Fotografie z oslav československo-sovětského přátelství

- Jak žáci a žákyně oslavovali československo-sovětské přátelství?

Pramen B – Konec války a osvobození v poválečné učebnici

- Co se měli žáci a žákyně ve škole učit o konci druhé světové války a roli Sovětského svazu?

Pramen C – Vztah ČSR a SSSR na stránkách Rudého práva v květnu 1968

- Jak noviny popisovaly vztah Československa a Sovětského svazu?

Pramen D – Májové slavnosti na školách v roce 1956

- Jak se školy zapojovaly do oslav Dne vítězství (9. května)?

FÁZE POPIS VYUČUJÍCÍ ŽÁCI A ŽÁKYNĚ KOMENTÁŘ 3. fáze
5 minut**Shrnutí práce s prameny**

Moderuje společnou reflexi výsledků skupinové práce žáků s pomocí ukázek na webu Zdroje a prameny.

Po skupinách představují své odpovědi na otázky k pramenům. Dělají si poznámky k ostatním pramenům.

4. fáze
5 minut**Zhlédnutí ukázky Pamětnice a okupace a odpovídání na badatelskou otázku**

Zadá závěrečný úkol – sestavení podložené odpovědi na badatelskou otázku.
Moderuje společnou reflexi badatelské práce.

Zhlédnou opětovně videoukázku. Následně sestavují podloženou odpověď na badatelskou otázku. Ve svých odpovědích odkazují na konkrétní prameny.